

1963: verkiezingen op 15 maart

Waarom worden de verkiezingsaffiches steeds saaier?

Politieke verhoudingen in 1963

In 1962 droeg Nederland Nieuw-Guinea onder druk van de internationale gemeenschap over aan Indonesië. Tijdens het kabinet De Quay was de toekomst van Nieuw-Guinea nog een belangrijk onderwerp. Hoewel dit onderwerp lange tijd de politieke discussie had gekleurd, speelde het bij de verkiezingen van 1963 geen rol meer. Met de economie ging het goed. Er werd aardgas in Nederland gevonden. Er ontstond zelfs de behoefte om arbeiders uit het buitenland te halen.

In de koude winter van 1963 moesten boeren voor melk en brood een "sneeuwcent" extra betalen aan het Landbouwschap. Sommige boeren weigerden dit. Ze waren niet tevreden over de manier waarop het Landbouwschap hun belangen verdedigde. Dit leidde tot een conflict tussen het Landbouwschap en verschillende boeren onder leiding van boer Koekoek.

Al in 1958 had boer Koekoek een politieke partij opgericht, de [Boerenpartij](#), die door deze boerenopstand populair werd. Boer Koekoek wist goed hoe hij gebruik kon maken van de camera's als hij op televisie kwam. Hij presenteerde zich als eenvoudige boer: "We zijn teeg'n de vrije zaterdag en we zijn ook teeg'n het socialisme" en "Jongeren hebb'n te veel vrije tijd om rond te loop'n". Begin jaren '60 werd televisie een steeds belangrijker middel bij verkiezingen. Iedere politieke partij kreeg zendtijd om zich te promoten.

De [KVP](#) werd met afstand de grootste partij. De grote vraag van deze verkiezingen was daarom ook of er een regering zou worden gevormd met de [PvdA](#) of met de [VVD](#).

Hoewel Suurhoff (PvdA) en Toxopeus (VVD) zich goed door de televisiedebatten heen hadden geslagen, verloren beide partijen toch behoorlijk wat stemmen. Het initiatief lag natuurlijk bij de KVP. De KVP koos voor een kabinetsformatie met de VVD, ondanks de positieve campagne van de PvdA waarbij de nadruk lag op eigen standpunten en niet op het zwartmaken van andere partijen. De verhoudingen bleven dus hetzelfde als in 1959. Dezelfde politieke partijen kwamen in het kabinet.

De verkiezingsaffiches worden in deze tijd steeds eenvoudiger: geen kunstwerkjes meer, maar alleen de naam of een foto van de lijsttrekker plus het nummer van de partij op de kieslijst. Zo wist de kiezer tenminste goed welke lijsttrekker bij welke partij hoorde en welk rode vakje hij dus moest inkleuren (lijst 1 of 2 etc.).

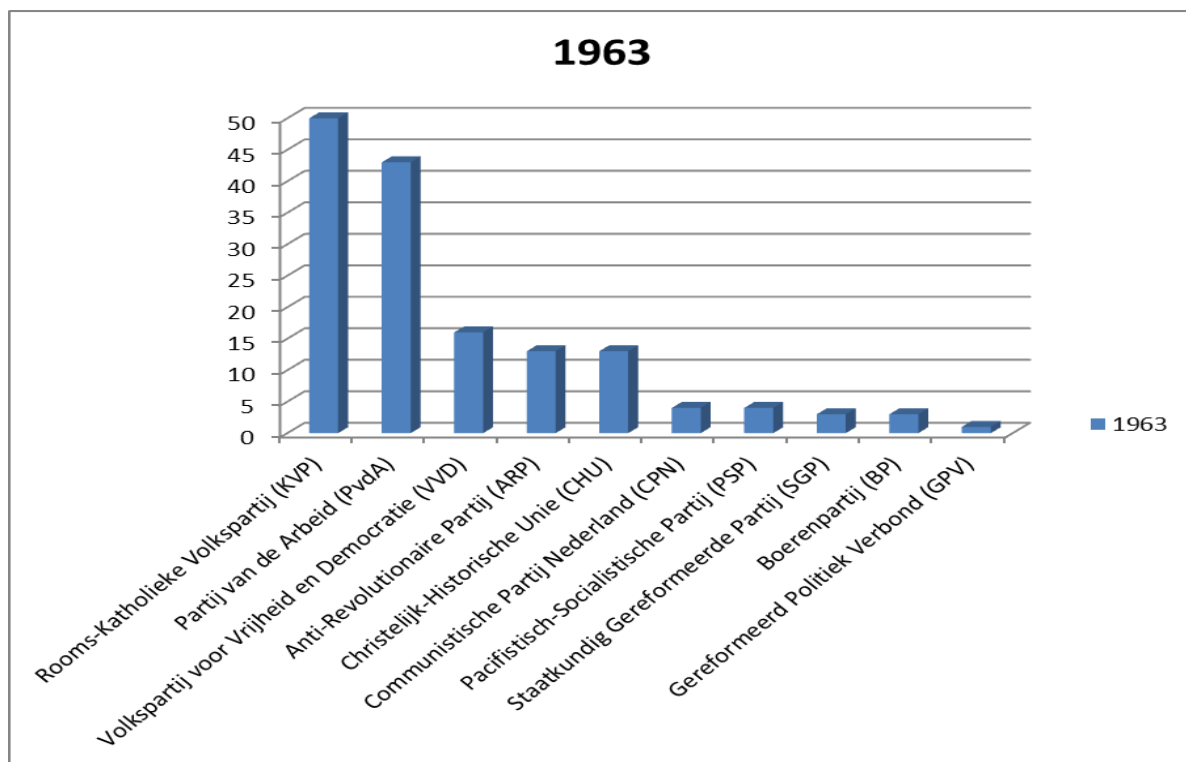
Verkiezingen in 1963

De Boerenpartij kwam voor het eerst in de Kamer met maar liefst drie zetels. Het Gereformeerd Politiek Verbond ([GPV](#)), dat al in 1948 was opgericht (en dat in 2001 opging in de ChristenUnie), kreeg in 1963 ook haar eerste zetel.

Wist je dat:

- ... er voor de eerste keer een behoorlijk gedetailleerd regeerakkoord werd gemaakt?

Dit leidde tot het kabinet Marijnen (KVP, VVD, ARP, CHU, totaal 92 zetels) tot 1965. Men besloot om geen nieuwe verkiezingen te houden in 1965, maar om de VVD om te wisselen voor de PvdA. De CHU regeerde vanaf toen niet meer mee. In 1967 waren er weer verkiezingen.